

inkleding die de ware inzet, het spervuur van retorica en argumentatie, moet verpakken en verteerbaar maken. Het helpt allicht veel toeschouwers om bij de les te blijven, maar tegelijk maakt het telkens een wijde boog om zijn doel heen. Eigenlijk is die omweg nodeloos, want de betogen die Frank Ver-cruyssen en Robby Cleiren opbouwen zijn op zich helder als kristal. Bijvoorbeeld: is de anti-evolutiewet van de staat Tennessee zelf niet in strijd met de grondwet van de Verenigde Staten, die godsdienstvrijheid toelaat? Of nog: is de bijbel, zelf een conglomeraat van overgeleverde boeken, überhaupt een betrouwbare bron om de oorsprong van het leven aan te geven?

Me dunkt dat daar de kern van de zaak zit. In het trage ontvouwen van argumenten en tegenargumenten ziet het publiek zich telkens genoodzaakt zelf een positie in te nemen. De laatste keer dat dit op onze podia gebeurde door middel van de rechtbankmetafoor, was in 1996 in het toenmalige NTG. Dat speelde toen *Het dispuut van Valladolid*, in 1987 geschreven door Jean-Claude Carrière. In die rechtszaak uit 1550 moet geoordeeld worden over een vergelijkbaar dilemma, dat eveneens vrijheid tegenover fundamentalisme plaatst. De inzet daar was of Indianen een ziel hebben. Indien nee, dan zijn de autochtonen van de nieuwe wereld slaven en kunnen de Spanjaarden rustig verder hun rijkdommen weghalen. Als ze wel een ziel hebben, heeft de kolonisator geen morele grond meer om zijn beleid voort te zetten. Ik vermeld deze parallel omdat de advocaten in *The Monkey Trial* vaak naar deze era, met zijn inquisitie, verwijzen als een anti-voorbeeld uit barbaarse tijden.

Op onze beurt zouden wij van-uit het heden op 1925 kunnen terugblikken als op een tijdperk van barbaarij. Belangrijker dan de uitkomst van het debat (de verdediging van Scopes gooide de handdoek in de ring), is het

doorgronden van de mechanismen van de fundamentalisten. Als er één ding spreekt uit *The Monkey Trial*, dan is het wel de krampachtigheid waarmee ze vasthouden aan het eigen gelijk. Experten worden geweerd, want hun komst is een aanfluiting voor de gewone man. En steeds is er weer dat terugplooiën op dezelfde bron, zij het de bijbel of de wettekst van de staat Tennessee. Tg STAN onthoudt zich wijselijk van oordelen. Maar ik kan me niet inbeelden dat er ook maar één toeschouwer naar buiten ging die op geen enkel moment een parallel met het heden had gemaakt.

Geert Sels

'ZIEN EN ZIEN'

TEKST Gerardjan Rijnders
SPEL Guy Dermul en Sara De Roo
MUZIEK Paul De Clerck, Alain Franco, Eric Morel of John Parish
PRODUCTIE Tg STAN / Dito'Dito
PREMIÈRE 12 december 2003, Kaaithheaterstudio's (Brussel)

THE MONKEY TRIAL

TEKST gebaseerd op de transcriptie van The Scopes Trial
VERTALING Martine Bom
BEWERKING Robby Cleiren en Frank Ver-cruyssen
SPEL Robby Cleiren, Damiaan De Schrijver en Frank Ver-cruyssen i.s.m. Jolente De Keersmaeker
DECORUITVOERING Dirk Ceulemans en Raf De Clercq
TECHNIEK Raf De Clercq
LICHT Thomas Walgrave
PRODUCTIE Tg STAN
PREMIÈRE 14 januari 2004, Monty (Antwerpen)

PETER SELLARS' THE CHILDREN OF HERAKLES

Mokerslagen van schoonheid

De openingsvoorstelling van het aankomende Holland Festival in Amsterdam wordt Euripides' *De kinderen van Herakles*, in een verbluffend heldere, eenvoudige en transparante regie van de Amerikaanse regisseur Peter Sellars. De productie beleefde haar continentale première een kleine twee jaar terug, september 2002, tijdens de RuhrTriennale, het festival onder leiding van Gerard Mortier. Een vrij onbekende tragedietekst van 2400 lentes oud bleek een verrassend jonge, moderne vertelling over asielzoekers.

Na het voltooiën van zijn twaalf grote werken sterft halfgod Herakles. Zijn kinderen worden door koning Eurystheus van Argos verbanen. Ieder land dat de kinderen asiel wil verlenen, krijgt een oorlogsverklaring van Eurystheus op de deurmat. De meeste landen hebben slappe knieën. Alleen Athene waagt het tegen Argos in te gaan. Nadat de Atheense koning Demofon alle orakels en voorspel-

lers heeft geraadpleegd omtrent de afloop van een mogelijke oorlog met Argos, blijken de voorspellingen één overeenkomst te hebben: alleen als er een maagd van adellijke geboorte wordt geofferd, maakt Athene een kans een oorlog met Eurystheus te winnen. Het afgedwongen offer van een onschuldig kind: een terugkerend thema bij de tragicus Euripides. En ook hier biedt iemand zich vrijwillig aan: een dochter van Herakles. De oorlog wordt vervolgens in het voordeel van Athene beslist en Eurystheus wordt als krijgsgevangene meegevoerd. Alkmene, de moeder van Herakles en de grootmoeder van de asielzoekende kinderen, wil hem doden. De Atheners maken tegen deze bloedwraak bezwaar. Eurystheus zelf berust in zijn lot: hij voorspelt dat hij vanuit zijn graf een lange oorlog tussen Athene en Sparta zal aanvuren. Euripides' stuk werd geschreven kort na het begin van de Peloponnesische Oorlog tussen Athene en Sparta, die duurde van 431 tot 404

The Children of Herakles PETER SELLARS/RUHRTRIENNALE foto Richard Feldman